

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

Antium, Vetustissimam Volscorum Urbem, nunc dirutam, celebrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

En citharas, & plectra citant, thalamisque precantur
 Ut faveat nostris lampade clarus Hymen.
 Quid memorem, quæ nostra parat tibi munera mater,
 Arabio niteas ut nova nupta mari?
 Et claros lapides, Erythrææ & germina conchæ,
 Quæ peperit Ganges, quæ Comorina Thetis?
 Jam tibi depectunt foliis sua vellera Seres,
 Et tunicas auri fulgure pingit acus.
 Flammea net parvo fecunda Bononia Rheno,
 Optat virgineus quæ sibi vela pudor.
 Et viridi zonam variant tibi luce smaragdi,
 Quæ tandem est nostrâ dissolvienda manu.
 Quare age, cum mitis patientur frigora brumæ,
 Cumarum Euboïco litore solve ratem.
 Intereâ pro me tecum mea litera vivat,
 Occupet & partem charta recepta tori.

A N T I U M,
 V E T U S T I S S I M A M
 V O L S C O R U M U R B E M,
nunc dirutam, celebrat.

O Qui Tyrrenum celeri trabe curritis æquor,
 Quorum tranquillis vela tument animis;
 Ostia seu Tiberis, seu saxa Ligustidis oræ
 Linqvitis, & Jani mcenia jacta manu;
 Sive Dicarchæâ nautæ solvistis ab actâ
 Puppim, Parthenopes dulcibus aut scopulis:

Siste velivolum cursum, cohibete faventes
 Auras: vela cadant: parcite remigio.
 Cernitis insanâ constratum mole profundum,
 Spumea quam circùm murmure fervet aqua;
 Quâ pelagus per saxa furit, fluctusque laborat
 Dejectum oppositas aggeris ire moras?
 Hæc quondam celebres testantur mcenia portus,
 Atque Aufri in furias obdita claustra mari.
 Arripite has proris terras: monumenta docebo
 Vos veterum priscis eruta ab historiis.
 Non tantùm sanctis instructæ legibus urbes,
 Tectaque divitiis luxuriosa suis
 Mortalem alliciunt pulcra ad spectacula visum,
 Sed placet annofo squalida terra situ.
 Oblectat pavor ipse animum: sunt gaudia curis,
 Et stupuisse juvat, quem doluisse piget.
 Litore in hoc quondam surgebant divitis Antl
 Arces, Volscorum regia celsa patrum.
 Urbs populis florens, felix & pinguibus arvis,
 Audaces ventis credere docta rates.
 Aufaque Romanas per bella laceffere turmas,
 Spernere & armati Consulis imperium.
 Volscæ cohors pastos abigens à Tybride tauros,
 Roma, tui quondam militis horror erat.
 Pauperis ô semper memoranda infantia regni,
 Quò se felici sustulit alta gradu!
 Tunc Anio fuerat celeri pro Tigride Romæ,
 Extremique hominum Crustumeri, & Gabii.
 Hercyniæ saltus, Cymini vos antra fuistis;
 Nile pater fontes, lympha Velina, tui.
 O quoties Volsci bellum instaurastis, & acres
 O quoties fudit Martia Roma duces!

Sæpiùs impositum regni cervice rebeli
Detrectastis onus, servitiumque ferox.
Vicit Roma tamen, Martis justissima cura,
Martius & victo jura dedit Latio.
Cum mare sanguineo perrumpens Astura fluctu,
Æstibus involvit corpora cæsa virum.
Tristior & fluxit valles Amasenus in imas,
Inficiens Saturæ stagna cadaveribus.
Contudit Æquorum nomen, Volscosque Camillus,
Moxque triumphalis Quinctius agricola.
Antium & æquoreas vetuit tractare carinas,
Et fortunatâ merce onerare rates.
Robora tunc primùm prorarum, captaque rostra
Suggestum Latii composuere fori.
Anne parùm fuerat fluctus audisse minantes,
Atque procellosi jurgia rauca fori?
Heu tempestates Urbis, legumque tumultus!
Auditura novum rostra mare imbuitis.
Attamen ô gaudete rates, gaudete, Latinum
Vestras eloquium sustinuisse trabes.
Chaoniæ Vatum celebrantur carmine quercus,
Quod visæ Euro sint concutiente loqui.
At vos felices, Ciceronem audire loquentem
Queis datum & ingenti Cæsaris ore frui!
Nonne fuit satiùs tantâ mercede domari,
Atque hæc perfidiæ præmia ferre trucis?
Ast Latium puduit sacras coluisse secures,
Romulidum & forti subdere colla jugo.
Invidiæ stimulis urit nos proxima virtus,
Et malè finitimos fœdere jungit amor.
Quid fugis ô demens victricia sceptrâ Quirini?
Hoc bellante capi, crede, triumphus erit.

Hæc, quæ nunc brevibus spatiis sua regna coërcet,
 Hæc bellatorum rustica turba patrum,
 O quàm felici fatorum lege fruetur!
 O felix niveis Romulus alitibus!
 Non tantùm Aufoniæ victrix dominabitur omni,
 Sed feret imperium trans mare, & Oceanum.
 Agmina Romanos horrebunt Cimbrica fasces:
 Ditabit Latium Cypria præda Jovem.
 Non Pyrrho virtus, non Pœno proderit astus:
 Corruet ante tuos, Roma, Jugurtha pedes.
 Tu duces currus utroque ab litore ovantes,
 Pallidiorque fluet sub tua Regna Tagus.
 In Latias aquilas frustrà latrabit Anubis,
 Cùm Ptolomæeâ tu potiêre Pharo.
 Ah tandem, Volsci, fatali cedite Romæ:
 Cedite, & hostiles ponite mente dolos.
 Hæc vos excipiet gremio, civesque vocabit
 In sceptrum, & focias ducet in arma manus.
 Hæc vobis pia mater erit: facietis utramque
 Unam animis urbem, conjugiiisque sacris.
 Evenère: suos huc misit Roma colonos,
 Hostibus & victis civica jura dedit.
 Vestraque marmoreis donavit numina templis,
 Jussit & ornatu cuncta nitère novo.
 Addidit & turre, & propugnacula muris,
 Signaque Phidiacæ detulit artis opus.
 Prætulit & Tiberi dilectum Cæius Antium,
 Inferre auspicium huc grande, Deosque parans.
 Quid referam portus, sævi monumenta Neronis,
 Et vetitas patrium tundere litus aquas?
 O quantùm ante alias Romana potentia gentes
 Viribus egregiis conspicienda nites!

Hellepontiaco minitantiem vincla profundo
 Xerxem indignatum Græcia risit ovans.
 Id Romæ licuit : potuit nam molibus altè
 Jactis, frenatum continuisse mare.
 Indomitum clausit nec tantum carcere pontum,
 Sterneret ut tutum puppibus hospitium;
 Verum ut torpenti piscis securus in undâ
 Luderet, hibernas negligeretque minas.
 Ingluvies Romana sibi sic prodiga portus
 Struxit, ut insanam pasceret arte gulam.
 Aspiciate has rupes, Centaurica fassa : Gigantum
 Dicetis validas hæc statuisse manus.
 Nil intentatum dives follertia linquit :
 Stultitiam nimiam nam patiuntur opes.
 Omnia sed victrix audet superare vetustas,
 Nil mortale diu subtrahiturque neci.
 Eheu Volscorum nil sunt nisi nomina terræ !
 Heu ubi nunc ædes, atriaque alta jacent ?
 Ducti templorum perire ad fidera sumtus :
 Pascitur herbofas tarda juvenca domos.
 Perque theatrales horrenti clade ruinas,
 Fortis aratra manu curva bubulcus agit.
 Quâ cantus, mollesque jocis viguere choreæ,
 Ad fontes potum fistula ducit oves.
 Magnanimum Heroium insultant armenta sepulcris :
 Ossibus illis grandia rastra sonant.
 Quid juvat audaci montes tenuasse securi ?
 Umbris antiquum quid spoliasse nemus ?
 Quidve Carystæas optare in fulcra columnas,
 Ut niteat diti fronte operosa domus ?
 In nunc, tolle animos, ô spissi litoris Antium :
 Urbs meditare tuam semisepulta necem.

Ah miseram! versæ tardaris imagine formæ,
Teque tuo stratam litore non reperis.
Quis me Fortunæ doceat quâ nobile templum
Jam steterit prisca religione sacrum?
Fama est hinc dubiis petiisse oracula rebus,
Et responsa domum certa tulisse patres.
Vana superstitione regnantem credidit olim
Fortunam, atque illi numen inesse Deæ.
Extaque taurorum, Nabathæaque tura profanis
Reddebant aris, dum sibi fata rogant.
Hic multas optabat opes; ast alter honores,
Stantiaque in plausum plena theatra suum.
Hic sibi velocis poscebat dona quadrigæ,
Præmia Circensis pulverulenta fugæ.
Nauta leves auras, mercator lucra petebat:
Durus fecundi ruris arator opes.
Sic natum in curas hominum genus, ægraque mentis
Somnia, liba tulit numen inane colens.
Non ego te Superûm, Fortuna, in sede locabo:
Vota mihi ante aras nec nocitura feram.
Non ea mens animo: pereat qui divitis auri
Pondus amat, vinctum gloria quemque rapit.
Sanum posco animum, virtutis amore calentem,
Fortiaque in vitæ munera membra peto.
Dum benè sit capiti, mentis sedemque tumultus,
Cetera deripiant irrita vota Noti.
Has mihi non audax vires in prælia posco,
Adversa ut superem castra timendus eques:
Totus & ære nitens fulvo, cristisque decorus,
Scandam veloci mœnia capta pede.
Non ut marmoreos postes miratus adorem,
Limen & insomni milite sollicitum.

Viscera sint alii Regum , felixque vocetur,
 Curarum Princeps cui grave credit onus.
 Nil semper reticenda moror , trepidusque potentis
 Sit procul à nobis pallor amicitia.
 Me coluisse sacras Parnassi in vertice Musas,
 Et veterum scriptis invigilare juvat.
 Hæc fuit , hæc nobis à primâ cura juventâ :
 Infitus hic nostro pectore fervet amor.
 O utinam valeam , corpusque fidele labori
 Prospera Palladio dent mihi fata seni !
 Tum mihi Naturæ libeat cognoscere causas,
 Cur celer obliquum permeet annus iter :
 Quam teneant elementa fidem : quæ semina rerum :
 Corpora diffusum num per inane volent.
 Noscam ego , quæ tellus , & quæ miracula ponti
 Salsa fluentisonis occulit unda vadis.
 Herbarum vires discam , succosque salubres :
 Rimabor ditis fulva metalla foli.
 Quî coëant , vastâque iterùm fornace liquecant
 Artifici lymphâ : cur labefacta fluant
 Sulphura : fecundumque salem , roremque fugacem ,
 Balsamaque , & flores nosse laboris erit.
 Vulcano monstrante viam , flammisque magistris,
 Experiar clausos rerum aperire sinus.
 Sic ego , sic doctæ traducam tempora vitæ ,
 Si longæva mihi tempora fata dabunt.
 Hei mihi ! quid cupidam mentem spes lætat inanis,
 Nuntiat extremos si mihi Parca dies ?
 Angor jam multos obsessis faucibus annos,
 Mentis & interpres sanguine lingua tumet.
 Ipse dolor prohibet dulcis commercia vitæ ,
 Elidens rauca , guttura , vocis iter.

Huc

Huc ades ô multo tandem exoptata dolore,
 Si qua daris nostris, ô medicina, malis!
 Huc venias miserata: tuos modulabor honores,
 Quæ me naturæ, restituasque mihi.

G A B R I E L I
 C A B R E R Æ.

Æ Thera Romuleum ut linquam, solemq; palustrem,
 Atque intempesti noxia rura soli,
 Cabrera, hortaris, cælum spondesque salubre,
 Quà Zephyri nutrix intepet ora Ligus.
 Testarisque viros, quos jam damnaverat Orco
 Atropos, horribili falce minata necem,
 Pæoniâ fractos curâ, morboque rebeli,
 Istic non longâ convaluisse morâ.
 Hæc mihi tabentis præbes solatia curæ;
 Artibus his miserum, dulcis amice, levas.
 Desine, jam didici nullam sperare salutem:
 Spes mihi vicini funeris una salus.
 O ego, ne tali torperent membra dolore,
 Quàm mallem aërio in monte rigere lapis!
 Stare flagellanti pinusve obnoxia Cauro,
 Aut rupes, vasti quam ferit ira maris.
 Felicem Nioben, cujus per viscera sensum
 Obtundens fertur diriguissè filex.
 Vos quoque populeo stentes sub cortice fratrem
 Felices Nymphæ, quas alit amne Padus.
 Ille ego sum, faxo qui non includor in ullo:
 Ille ego, cui misero robora silva negat.